

Försvarsutskottet

Statsrådets redogörelse om planen för de offentliga finanserna för 2026—2029

Till finansutskottet

INLEDNING

Remiss

Statsrådets redogörelse om planen för de offentliga finanserna för 2026—2029 (SRR 2/2025 rd): Ärendet har remitterats till försvarsutskottet för utlåtande till finansutskottet. Tidsfrist: 23.5.2025.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- budgetråd Marko Synkkänen, finansministeriet
- enhetschef, ekonomidirektör Kristiina Olsson, försvarsministeriet
- planeringschef Jukka Anteroinen, Huvudstaben.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

(1) Utskottet konstaterar att starka offentliga finanser är en nödvändig förutsättning för att också försvarsresurserna ska vara tillräckliga. De ökande försvarsutgifterna är motiverade på grund av det långvariga säkerhetshot som Ryssland utgör. Det är möjligt att ansvarsfullt stärka Finlands försvar som ett led i en övergripande och hållbar finanspolitik.

(2) Enligt redogörelsen strävar regeringen efter att höja försvarsutgifterna enligt Natos definition till minst 3 procent i förhållande till bruttonationalprodukten före 2029. Jämfört med den tidigare beslutade nivån innebär detta en ökning av försvarsutgifterna med tre miljarder euro 2029, då den egentliga försvarsbudgeten är cirka 8,5 miljarder euro. Den slutliga procentandelen beräknas utifrån försvarsutgifterna enligt Natos beräkningsmodell. I försvarsutgifterna ingår också militärpensioner, Gränsbevakningsväsendets kostnader samt löneutgifterna för militär krishantering. De sistnämnda står för cirka 800 miljoner euro på årsnivå.

(3) Utskottet konstaterar att Nato vid toppmötet i Haag kommer att fastställa sin nya budgetmål-nivå. Den nuvarande nivån på två procent uppnås av 23/32 Natoländer. Den nya målnivån, som motsvarar de krav som Natos nya försvarsplaneringsprocess ställer, ligger sannolikt kring 3,5–3,7 procent. President Trump har krävt att målnivån på fem procent uppnås, vilket för största delen av Natoländerna är praktiskt taget omöjligt.

Utlåtande FsUU 3/2025 rd

(4) I offentligheten har det framförts att det i målnivån på fem procent också kunde ingå utgifter som direkt eller indirekt stöder det militära försvaret. För Finlands del kunde definitionen inbegripa till exempel försörjningsberedskapsresurser, befolkningsskydd, cybersäkerhetsinvesteringar och vissa trafikprojekt som främjar den militära rörligheten, särskilt i norr.

(5) Utskottet understryker att Finland aktivt bör delta i den här debatten i Nato. Utskottet anser också att det inte ligger i Finlands eller alliansens intresse att på något sätt urvattna de militära förmågekraven på Natoländerna. Det finns inga argument för att ändra den traditionella och etablerade beräkningsformeln för Natos försvarsbudget. På grund av det militära hotet från Ryssland är det nödvändigt att alla europeiska Natoländer satsar betydligt mer på försvaret än tidigare.

De viktigaste användningsområdena för de finansiella resurserna under ramperioden

(6) Enligt redogörelsen gör anslagsökningarna det möjligt att inleda utvecklandet av armén och främja de kritiska mål som fastställts i Natos försvarsplanering (NDPP). Dessutom utvecklas Försvarsmaktens truppstruktur så att det anvisas 18,5 miljoner euro i tilläggsanslag för personalökningar för 2028 och 37 miljoner euro för 2029. För att stärka Natos närvaro i Finland anvisas tilläggsanslag på sammanlagt 72,5 miljoner euro, fördelat på 2026–2029.

(7) Utskottet anser det ytterst viktigt att arméns omfattande projekt sätts i gång så snart som möjligt. Tilläggsanslagen ger goda möjligheter till detta. Utskottet påpekar att om upphandlingar inte kan göras snabbt, får man med samma summor i fortsättningen betydligt mindre försvarsmateriel. Materielmarknaden är redan nu utmanande, vilket också visas av den kontinuerliga ökningen av överförda anslag för materielanskaffning. I och för sig anser utskottet att den nuvarande modellen fungerar, då den medger flexibilitet i upphandlingar på årsnivå tack vare reservationsanslag.

Övrigt

(8) I redogörelsen noterar regeringen att det föreslås permanent tilläggsfinansiering på sammanlagt tre miljoner euro för FoU inom försvarsministeriets förvaltningsområde. Tillägget hänför sig till forskningsfinansieringen Matine och Försvarsmaktens forskningsprogram, som genomförs i samarbete med vetenskapssamhället och industrin. Enligt utredning till utskottet uppgår årsbudgeten för Försvarsmaktens FoU-verksamhet till cirka 50 miljoner euro. Utskottet menar att den här nivån är totalt otillräcklig.

(9) Nivåhöjningen i försvarsbudgeten gör det också möjligt att öka resurserna för det frivilliga försvaret med cirka två miljoner euro per år. Utskottet välkomnar detta tillägg för att slutgiltigt sätta stopp för den årliga underbudgetering som försvårar den långsiktiga planeringen av Försvarsutbildningsföreningens verksamhet.

(10) Tilläggsresurserna i rambeslutet gör det också möjligt att bättre utnyttja EU:s finansiella instrument för försvaret och utveckla exportmodellen Government to Government. Utskottet har behandlat båda frågorna närmare i sina utlåtanden om den industripolitiska redogörelsen och om EU:s ReArm-projekt (FsUU 1/2025 rd, FsUU 2/2025 rd). Det är nödvändigt att vidareutveckla

Utlåtande FsUU 3/2025 rd

exportmodellen tillsammans med försvarsindustrin för att försvarsindustrins betydande exportpotential ska kunna nyttjas fullt ut.

(11) Rambeslutet gör det också möjligt att främja inrättandet av ett centrum för rymdlägesbild, vilket försvarsutskottet länge har drivit på (FsUB 4/2021 rd, styckena 65–66), och verkställa statens cybersäkerhetsstrategi. Båda projekten är enligt utskottet absolut nödvändiga.

(12) Enligt utredning till utskottet förbättrar det nya rambeslutet inte krishanteringsveteranernas ställning. Social- och hälsovårdsministeriet är ansvarigt för det konkreta genomförandet och finansieringen av regeringsprogrammets riktlinjer i frågan. Men frågan betraktas i stor utsträckning som ett försvarspolitiskt projekt. Försvarsutskottet har tidigare behandlat krishanteringsveteranernas ställning bland annat i sitt utlåtande FsUU 8/2024 rd (styckena 8–12).

(13) Utskottet anser att det mest betydande missförhållandet vid främjandet av olika projekt är att besluten om att inrätta ett krishanteringscenter fortfarande låter vänta på sig. Utskottet bedömer att inrättandet av ett krishanteringscenter skulle ha en mycket betydande och omfattande inverkan på krishanteringsveteranernas välbefinnande. Centret kan också ha en central roll när det gäller att stärka kompetensnätverken i regionerna.

(14) Utskottet anser att dagens situation inte är godtagbar. Hanteringen av ärendena och de anknyttande resurserna bör lämpligen centraliseras till försvarsministeriet.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Försvarsutskottet föreslår

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan.

Utlåtande FsUU 3/2025 rd

Helsingfors 13.5.2025

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Jukka Kopra saml
medlem Miko Bergbom saf
medlem Timo Heinonen saml (delvis)
medlem Hanna Holopainen gröna
medlem Tomi Immonen saf
medlem Christoffer Ingo sv
medlem Mika Kari sd
medlem Pauli Kiuru saml
medlem Juha Mäenpää saf
medlem Riitta Mäkinen sd
medlem Jari Ronkainen saf
medlem Hanna Räsänen cent
medlem Paula Werning sd.

Sekreterare var

utskottsråd Heikki Savola.